VADOVĖLIO RECENZIJA

1. BENDRA INFORMACIJA APIE VADOVĖLĮ

Pavadinimas: Dialogas. Etikos vadovėlis 5 klasei.

Autoriai: Gintaras Inta, Sigita Šilingaitė.

Ugdymo sritis/ dalykas:

Klasė: 5.

Leidykla: „Briedis“.

Leidimo metai: 2024 m.

Puslapių skaičius: 74 psl.

Vadovėlio komplektų dalys ir puslapių skaičius: 74 psl.

Vadovėlio struktūra pritaikyta bendrųjų programų kompetencijoms ugdyti: I –IV skyriai.

2. VERTINIMAS

2.1. MEDŽIAGOS TINKAMUMAS VERTYBINĖMS NUOSTATOMS UGDYTI(S)

Recenzuojamas vadovėlis atitinka: tekstinė ir vaizdinė medžiaga atitinka pagrindines demokratijos vertybes ir principus (asmens ir tautos teises, laisves, teisingumą, lygybę prieš įstatymus, solidarumą, atsakomybę). Tekstinė ir vaizdinė medžiaga padeda ugdytis moralines, kultūrines ir pilietines vertybes, būti atsakingiems už gamtos ir kultūros paveldo išsaugojimą ir tęstinumą. Tekstinėje ir vaizdinėje medžiagoje nediskriminuojamos skirtingos žmonių grupės ar bendruomenės dėl rasės, tautybės, kalbos, kultūros, tikėjimo, socialinio statuso, lyties, amžiaus, neįgalumo, etninės kilmės (nėra įžeidžiančių ar priešiškumą skatinančių užuominų skirtingų žmonių grupių ar bendruomenių atžvilgiu). Tekstinėje ir vaizdinėje medžiagoje nėra neigiamų lyčių stereotipų, mergaitės ir berniukai, moterys ir vyrai vaizduojami nešališkai.

2.2. MEDŽIAGOS ATITIKTIS BENDRAJAI PROGRAMAI

Šis vadovėlis atitinka Etikos bendrosios programos pateiktą dalyko turinį. Programos turinys atsispindi knygos turinyje, galima pastebėti nuoseklius perėjimus per „Saviugda ir savisauga. Aš–Asmuo“, „Dialoginis bendravimas. Aš–Tu“, „Socialiniai santykiai. Aš–Mes“ bei „Santykis su pasauliu. Aš–Tai“ srityse.

Vadovėlio autoriai temų pavadinimus įvardina aiškiai, nurodo ko galima tikėtis mokantis ir kokios žinios bus plečiamos. Visgi 12 psl. dar būtų galima tiksliau nurodyti, kad tai „savistabos“ būdas, jei užduotys atliekamos klasėje pedagogas tikrai gali įvardinti tai kaip savistabos metodą, tačiau jei mokinys su skyriaus medžiaga susipažįsta individualiai, galima ne tiesiogiai, bet tiksliau pabrėžti apie savęs stebėjimo metodą ar jo svarbą.

Įvadas aiškiai nurodo naudojamus simbolius, kurie kartojasi vadovėlyje: „plius“ – papildoma medžiaga, „projektas“, „žinau, moku, galiu“ – dalis skirta pasitikrinti ir įsivertinti bei „iššūkis“. Tokie simboliai ir galimybė rinktis papildomas veiklas liudija apie atsižvelgimą į mokinių galias ir pasiekimus, mokytojo galimybę diferencijuoti užduotis bei tempą.

Vadovėlio autoriai laikosi nuostatos, kad gale I – IV skyrių yra pakartojimui skirta vieta, kuri apibendrina visą skyriaus medžiagą. Taigi vadovėlio autoriai siūlo kryptingą kartojimą, skatinantį mokinių motyvaciją ir toliau gilinti žinias.

Teigiu, kad tekstinė ir vaizdinė medžiaga pritaikyta siekti dalyko Bendrojoje programoje įvardytų tikslų ir uždavinių. Tekstinė ir vaizdinė medžiaga pateikta nuosekliai pagal dalyko Bendrojoje programoje apibrėžtą turinio apimtį. Tekstinė medžiaga atrinkta pagal Bendrojoje programoje nurodytą literatūros sąrašą. Sąvokos, apibrėžimai, dėsniai, faktai, teorijos, hipotezės ar kt. atrinkta pagal dalyko Bendrosios programos turinio apimtį. Tekstinė ir vaizdinė medžiaga padeda ugdyti(s) dalyko Bendrojoje programoje apibrėžtus pasiekimus (nuostatas, gebėjimus, žinias ir supratimą).

2.3. MEDŽIAGOS DALYKINIS TIKSLUMAS

Recenzuojamame vadovėlyje pristatoma moksliškai pagrįstos sąvokos, dėsniai, faktai, teorijos ar kt. Tekstinėje ir vaizdinėje medžiagoje nėra fakto ir dalyko klaidų. Naudojama kalba ir formuluotės aiškios, nėra netikslumų ir klaidų.

2.4. MEDŽIAGOS TINKAMUMAS AMŽIAUS TARPSNIUI

Vadovėlyje tekstų kalbos stilius ir sudėtingumas tinkamas šio amžiaus tarpsnio mokiniams. Klausimų ir užduočių formuluotės aiškios šio amžiaus tarpsnio mokiniams. Nagrinėjamos problematikos atitinka penktos klasės amžiaus tarpsniui būdingas tendencijas.

2.5. METODINĖ STRUKTŪRA

Teigiu, kad recenzuojamo vadovėlio medžiagos struktūra, suskirstymas į skyrius ir temas padeda mokytis. Medžiaga struktūruojama taip, kad atskiros dalys logiškai dera tarpusavyje. Tekstinė ir vaizdinė medžiaga siejama su skyriuje ar temoje iškeltais mokymosi tikslais, padeda įgyti žinių ir supratimo, ugdytis gebėjimus. Informacijos paieškos sistema – pavyzdžiui: turinys, rodyklės, simbolių, spalvų paaiškinimas, antraštės, sąvokų žodynai, literatūros sąrašai, nuorodos į kitus

informacijos šaltinius ar kt. – padeda rasti reikiamą informaciją. Užduotyse skatinama taikyti įvairius mokymosi metodus (aktyvaus mokymosi, kūrybinius, mokymosi bendradarbiaujant ar kt.). Skirtingų tipų ir sudėtingumo užduotys pritaikytos įvairiems gebėjimams ugdytis (rasti ar prisiminti informaciją, suprasti ir įsisąmoninti, pritaikyti informaciją įvairiose situacijose, analizuoti ir sintetinti, sukurti ką nors nauja, įvertinti ir priimti sprendimus, sieti su patirtimi ir įvairiais kontekstais). Skirtingų tipų užduotys padeda įsivertinti, kaip pavyko įgyti žinių ir ugdytis supratimą bei gebėjimus.

IŠVADOS

Recenzuojamas vadovėlis atitinka etikos bendrosios programos kryptį. Jis atitinka bendrosiose programose keliamus ugdymo tikslus ir laukiamus rezultatus. Mokomoji medžiaga išdėstyta šiuolaikiškai, sudaro galimybes mokiniams ugdyti kompetencijas. Nagrinėjamos temos, problemos atitinka penktos klasės amžiaus tarpsniui būdingas tendencijas.

Rekomenduojama išleisti vadovėlį, atsižvelgus į pastabas siūloma:

- papildyti skyrių pavadinimus (II-IV);
- pakoreguoti/papildyti puslapių dešinėje pusėje viršuje esančias temas/potemes. I skyriuje suasmeninti – susieti su „Aš“, „Mano“, „Savimi“ (siūlau „Etika ir aš“, „Pažįstu save – pažįstu etiką“), II skyriuje siūlau pridėti: „Pažįstu save ir kitą“.
- 12 psl. dar būtų galima tiksliau nurodyti „savistabos“ metodą.
- 34 psl. galima panaudoti pagal paskirtį ir įkelti interviu metodo darbo bloknotą ar darbo lapą.

IŠVADA: Vadovėlio turinys atitinka Bendrojo ugdymo dalykų spausdintų ir įvairių interaktyvumo lygių virtualiųjų vadovėlių ir mokymo(si) priemonių atitikties teisės aktams įvertinimo ir aprūpinimo jais tvarkos aprašo II skyriuje nustatytus bendruosius ir specialiuosius reikalavimus, po patikslinimų gali būti išleistas.

Recenzento vardas ir pavardė **Vitalija Čėsnienė**